

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Poznań, dnia 13 sierpnia 2021 r.

Sąd Okręgowy w Poznaniu II Wydział Cywilny Odwoławczy

w następującym składzie:

Przewodniczący: Sędzia Ewa Blumczyńska

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym

w dniu 13 sierpnia 2021 r. w Poznaniu

sprawy z powództwa (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w B.

przeciwko D. L.

o zapłatę

na skutek apelacji wniesionej przez pozwanego

od wyroku Sądu Rejonowego w Szamotułach

z dnia 21 stycznia 2021 r.

sygn. akt I C 1147/19

I. zmienia zaskarżony wyrok w ten sposób, że:

1) w punkcie pierwszym powództwo oddala;

2) uchyla punkt trzeci;

3) w punkcie czwartym zasądza od powódki na rzecz pozwanego 3 617 zł tytułem zwrotu kosztów procesu, w tym 3.600 zł za zastępstwo procesowe,

II. zasądza od powódki na rzecz pozwanego kwotę 1 400 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego, w tym 900 zł tytułem kosztów zastępstwa procesowego.

Ewa Blumczyńska

UZASADNIENIE

Pozwem z 13 września 2019r. (data nadania przesyłki pocztowej) (...) spółka akcyjna z siedzibą w B. wniosła o zasądzenie od pozwanego D. L. 11.148,31zł z umownymi odsetkami za opóźnienie równymi dwukrotności wysokości odsetek ustawowych za opóźnienie od 1 września 2019 r. do dnia zapłaty wraz z kosztami procesu według norm przepisanych i kosztami zastępstwa procesowego.

Powódka powołała się na zobowiązanie wynikające z weksla podpisanego przez pozwanego i z tego tytułu dochodziła zapłaty kwoty objętej żądaniem pozwu.

W odpowiedzi na pozew pozwany domagał się oddalenia powództwa w całości i zasądzenia od powódki na rzecz pozwanego kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego.

Pozwany podniósł przeciwko żądaniu pozwu liczne zarzuty. Wskazał bowiem na podpisanie umowy pożyczki przez osobę nieuprawnioną do działania w imieniu powoda, brak wymagalności roszczenia z uwagi na to, że umowa nie została skutecznie wypowiedziana, wypełnienie weksla niezgodnie z deklaracją wekslową w zakresie wysokości zadłużenia pozwanego na dzień wypełnienia weksla, bezpodstawność naliczenia opłaty z tytułu usługi (...), nieważność umowy pożyczki z uwagi na ustanowienie nadmiernych kosztów pożyczki, w tym w szczególności prowizji oraz opłaty przygotowawczej.

Powódka w odpowiedzi na powyższe podkreśliła, że weksel został wypełniony prawidłowo, zgodnie z deklaracją wekslową na kwotę wymagalnego zobowiązania pozwanego. Zaprzeczyła nadto, aby umowa zawarta z pozwanym zawierała klauzule niezadowolone., Wskazała przy tym, że wszystkie koszty pożyczki nie przekraczają ustawowego limitu pozaodsetkowych kosztów kredytu.

W piśmie 16 stycznia 2020 r. powódka cofnęła w części pozew co do kwoty 300,00 zł wskazując, że pozwany dokonał na jej rzecz wpłaty w tej wysokości w trakcie procesu. Jednocześnie w piśmie z 11 sierpnia 2020 r. sprecyzowała, że cofnięcie powództwa dotyczy także żądania zapłaty odsetek od kwoty 300,00 zł.

W dalszym piśmie procesowym pozwany kwestionował skuteczne wypowiedzenie umowy pożyczki.

Wyrokiem z dnia 21 stycznia 2021 r. Sąd Rejonowy w Szamotułach:

- 1) zasądził od pozwanego na rzecz powódki 9.748,31 zł z odsetkami umownymi w wysokości dwukrotności odsetek ustawowych za opóźnienie w skali roku od kwoty 9.732,00 zł od 20 września 2020r. do dnia zapłaty oraz ustawowymi za opóźnienie od kwoty 16,31 zł od 14 września 2020r. do dnia zapłaty;***
- 2) umarzył postępowanie w części dotyczącej żądania zapłaty 300,00 zł wraz z odsetkami;***
- 3) w pozostałym zakresie powództwo oddalił;***
- 4) zasądził od pozwanego na rzecz powoda tytułem zwrotu kosztów procesu 3.570,30 zł w tym 2.880,00 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.***

Podstawą powyższego rozstrzygnięcia były następujące ustalenia faktyczne Sądu Rejonowego:

21 grudnia 2018 r. pozwany D. L. zawarł z powódką (...) Spółka Akcyjna umowę pożyczki gotówkowej nr (...). Przy zawarciu umowy powódkę reprezentowała wskazana w treści umowy jako pełnomocnik K. M..

Zgodnie z umową całkowita kwota pożyczki (przekazana i udostępniona pozwanemu) wyniosła 5.000,00 zł, a kwota udzielonej pożyczki wynosiła 12.144,00 zł i składały się na nią: całkowita kwota pożyczki 5.000,00 zł, opłata przygotowawcza 129,00 zł, wynagrodzenie prowizyjne 3.771,00 zł, wynagrodzenie z tytułu przyznania na wniosek pożyczkobiorcy (...) 1.100,00 zł. Strony uzgodniły wynagrodzenie umowne powódki, które wynikało z rocznej stopy oprocentowania 9.82 % i obliczone zostało od całej kwoty pożyczki. Pożyczka zawarta została na okres 48 miesięcy, a pozwany zobowiązał się spłacić swoje zobowiązanie w równych miesięcznych ratach po 253,00 zł. Całkowita kwota do zapłaty wyniosła sumę kwoty udzielonej pożyczki i wynagrodzenia – 12.144,00 zł. Wskazano, że rzeczywista roczna stopa oprocentowania wynosi 68,14 %.

Według harmonogramu spłaty pozwany winien uiszczać raty miesięcznie do 1 dnia każdego miesiąca począwszy od 1 lutego 2019 r.

Przedstawiona przez powódkę umowa nie precyzowała za jakie czynności pobierana była i w jaki sposób została obliczana opłata przygotowawcza, ani też wynagrodzenie prowizyjne.

Zgodnie z ust. 3.2 umowy pożyczkobiorca zobowiązał się na zabezpieczenie umowy wystawić i przekazać pożyczkodawcy jeden weksel własny in blanco nie na zlecenie, który jest ważny do momentu całkowitej spłaty zobowiązań z tytułu umowy.

Zgodnie z ust. 8.1 umowy jeżeli pożyczkobiorca ma opóźnienie w płatności kwoty równej jednej racie pożyczki przez okres powyżej 30 dni pożyczkodawca może wypowiedzieć umowę z zachowaniem 30-dniowego terminu wypowiedzenia i wypełnić weksel po uprzednim wezwaniu do zapłaty.

Pozwany na poczet spłaty zadłużenia wynikającego z opisanej wyżej umowy dokonał następujących wpłat:

- 14 lutego 2019 r. – 253,00 zł;
- 19 marca 2019 r. – 253,00 zł;
- 9 maja 2019 r. – 506,00 zł;
- 31 października 2019 r. – 100,00 zł;
- 28 listopada 2019 r. – 200,00 zł.

Powódka dokonała naliczenia odsetek dziennych od opóźnionej spłaty zobowiązania według następującego wyliczenia:

- dla raty płatnej do 1 lutego 2019 r. – 1,26 zł (naliczenie na 29 lutego 2019 r.) – w związku z nieterminową spłatą 14 lutego 2019r.;
- dla raty płatnej do 1 marca 2019r. – 1,65 zł (naliczenie na 31 marca 2019r.), w związku z nieterminową spłatą 18 marca 2019r.;
- dla raty płatnej do 1 kwietnia 2019r. – 2,81 zł (naliczenie na 30 kwietnia 2019r.), 0,88 zł (naliczenie na 31 maja 2019r.) w związku z nieterminową spłatą 9 maja 2019r.;
- dla raty płatnej do 1 maja 2019r. – 0,78 zł (naliczenie na 31 maja 2019r.), w związku z nieterminową spłatą 9 maja 2019r.;
- dla raty płatnej do 1 czerwca 2019r. – 2,81zł (naliczenie na 30 czerwca 2019r.), 3,01 zł (naliczenie na 31 lipca 2019r.), 0,10 zł (naliczenie na 1 sierpnia 2019r.);
- dla raty płatnej do 1 lipca 2019r. – 2,91 zł (naliczenie na 31 lipca 2019r.), 0,10 zł (naliczenie na 1 sierpnia 2019r.);

Łącznie pozwana wg stanu na 1 sierpnia 2019 r. naliczyła 16,31 zł odsetek.

Odsetki naliczone zostały zgodnie z ust. 4.1 umowy pożyczki, który przewidywał, że jeśli pożyczkobiorca nie spłaci w terminie poszczególnych rat lub ich części niespłacona kwota staje się zadłużeniem przeterminowanym, a od każdego zadłużenia przeterminowanego pożyczkodawca nalicza odsetki za opóźnienie za każdy dzień opóźnienia w wysokości rocznej stopy oprocentowania zadłużenia przeterminowanego równej stopie odsetek maksymalnych za opóźnienie, o których mowa w art. 481 § 2¹ k.c.

Na dzień zawarcia umowy odsetki te wynosiły 14,00 % w skali roku.

Na zabezpieczenie udzielonej pozwanemu pożyczki pozwany podpisał i wręczył powódce (...) Spółka Akcyjna weksel własny in blanco, wystawiony na jej rzecz, nie na zlecenie.

Jako załącznik do umowy sporządzona została deklaracja wekslowa na zabezpieczenie zwrotu pożyczki oraz wykonania innych zobowiązań wynikających z tej umowy. Zgodnie z deklaracją pozwany upoważnił powódkę do wypełnienia weksla – wpisania domicylatu i wypełnienia weksla na sumę odpowiadającą jego zadłużeniu wynikającemu z umowy pożyczki.

Pozwany nie wykonał w całości zobowiązania wynikającego z umowy pożyczki, wobec czego powódka pismem z 2 lipca 2019 r. wysłanym pod podany przez niego adres zamieszkania (...), (...)-(…) W. wezwała go do zapłaty 2 zaległych rat pożyczki, łącznie 506,00 zł w terminie tygodniowym pod rygorem wypowiedzenia umowy. Pismo zostało nadane przesyłką poleconą za pośrednictwem Poczty Polskiej i odebrane 8 lipca 2019 r.

Pismem z 1 sierpnia 2019 r. skierowanym do pozwanego powódka wypowiedziała umowę pożyczki. Pismo zostało nadane przesyłką poleconą za pośrednictwem Poczty Polskiej na podany przez pozwanego adres i odebrane 19 sierpnia 2019 r.

Pismo zawierało również zawiadomienie o wypełnieniu weksla in blanco oraz o zamiarze skierowania sprawy na drogę sądową, o ile zapłata należności nie nastąpi w terminie 30 dni. Wezwano w nim do wykupu weksla w terminie 30 dni. Zadłużenie według stanu na dzień wysłania pisma wyniosło 11.148,31 zł i składało się na nie: 11.132,00 zł (kwota niespłaconej pożyczki), 16,31 zł (umowne odsetkiienne).

Powódka wypełniła weksel in blanco podpisany przez pozwanego, przy czym jako sumę wekslową wpisano kwotę 11.148,31 zł, a datę płatności oznaczono na 31 sierpnia 2019r.

Odpis pozwu doręczono pozwanemu 10 grudnia 2019 r.

Postanowienia umowy nie były z pozwanym indywidualnie negocjowane, umowa została zawarta przy zastosowaniu wzorca umowy stworzonego przez powódkę i seryjnie stosowanego przy zawieraniu umów pożyczek z konsumentami.

Przy powyższych ustaleniach faktycznych Sąd Rejonowy zważył, co następuje:

Powódka dochodziła roszczenia na podstawie weksla, a zatem wskazując jako źródło roszczenia objętego żądaniem pozwu zobowiązanie o charakterze abstrakcyjnym. Przedłożyła przy tym w oryginale dowód w postaci weksla niepełnego opatrzonego podpisami pozwanego wskazanej również jako wystawca weksla. Weksel ten został wypełniony na sumę wekslową 11.148,31 zł, zaś żądanie pozwu obejmowało tę kwotę wraz z odsetkami umownymi za opóźnienie od 1 września 2019 r. do dnia zapłaty.

Dołączony do pozwu dokument niewątpliwie stanowił prawidłowo sporządzony weksel własny.

Zgodnie z art. 101 ustawy z dnia 28 kwietnia 1936r. Prawo wekslowe (t. j. Dz. U. 2016 r. poz. 160) weksel własny zawiera:

- 1) nazwę "weksel" w samym tekście dokumentu, w języku, w jakim go wystawiono;
- 2) przyrzeczenie bezwarunkowe zapłacenia oznaczonej sumy pieniężnej;
- 3) oznaczenie terminu płatności;
- 4) oznaczenie miejsca płatności;
- 5) nazwisko osoby, na której rzecz lub na której zlecenie zapłata ma być dokonana;
- 6) oznaczenie daty i miejsca wystawienia wekslu;
- 7) podpis wystawcy wekslu.

Elementy te zawierał dołączony do pozwu weksel własny pozostawiony do dyspozycji powódki, uznać należało zatem, że został on prawidłowo wystawiony.

Nadto weksel ten uzupełniony został przez powódkę, zaś w momencie jego wystawienia przez pozwanego był tzw. wekslem in blanco, niezpełnym.

Zgodnie z art. 10 prawa wekslowego jeżeli weksel, niezpełny w chwili wystawienia, uzupełniony został niezgodnie z zawartym porozumieniem, nie można wobec posiadacza zasłaniać się zarzutem, że nie zastosowano się do tego porozumienia, chyba że posiadacz nabył weksel w złej wierze albo przy nabyciu dopuścił się rażącego niedbalstwa.

Zobowiązanie z weksla in blanco powstaje w wyniku opatrzenia go co najmniej podpisem wystawy z zamiarem zaciągnięcia zobowiązania wekslowego oraz wydania weksla. Połączone jest to z upoważnieniem do wypełnienia weksla, które w niniejszej sprawie udzielone zostało na piśmie w treści deklaracji wekslowej podpisanej przez pozwanego i obejmowało wypełnienie weksla na sumę odpowiadającą jego zadłużeniu u powódki łącznie z kosztami sądowymi. Treść upoważnienia odzwierciedla jednocześnie treść porozumienia stron co do sposobu i zakresu wypełnienia weksla.

Pozwany podniósł przeciwko wekslowi zarzut wypełnienia go niezgodnie z zawartym z powódką porozumieniem, w tym w szczególności objęcia nim należności nie wynikających z łączącej strony umowy pożyczki, niezgodnych z treścią zobowiązania, jak i nieważności samej umowy. Z uwagi na powyższe spór w sprawie przeniósł się na grunt łączącego strony stosunku podstawowego, a mianowicie umowy pożyczki. W wyroku z 3 lutego 2016 r. w sprawie V CSK 314/15 Sąd Najwyższy wskazał, że „dochodząc wierzytelności wekslowej wierzyciel nie musi wykazywać podstawy prawnej zobowiązania, może powołać się tylko na treść weksla. W stosunkach między wystawcą a remitentem samodzielność zobowiązania wekslowego ulega jednak złagodzeniu. Jeżeli zobowiązanie wekslowe jest ważne, wystawca może bowiem - w braku skutecznych zarzutów wekslowych - przeciwstawić zarzuty oparte na jego stosunkach osobistych z wierzycielem, czyli zarzuty dotyczące stosunku podstawowego. Może zatem kwestionować samo istnienie lub rozmiar roszczenia wekslowego ze względu na jego związek ze stosunkiem podstawowym. Spór przenosi się wówczas z płaszczyzny stosunku wekslowego na płaszczyznę stosunku prawa cywilnego, nie dochodzi jednak do zmiany powództwa, ponieważ przedmiotem rozpoznania jest nadal to samo roszczenie wekslowe, a powód jedynie przydaje mu dodatkowe uzasadnienie faktyczne i prawne”.

Skoro zatem pozwany podniósł zarzuty wypełnienia weksla in blanco niezgodnie z zawartym z powódką porozumieniem należało zbadać, czy jego zobowiązanie z umowy, której wykonanie weksel zabezpieczał w istocie istniało i to w rozmiarze wskazanym w wekslu. Istota sporu sprowadzała się tym samym do oceny prawnej istnienia po stronie pozwanego zobowiązania z zawartej przez strony umowy pożyczki.

Jako najdalej idący należało rozważyć zarzut nieważności umowy w kontekście umocowania do działania w imieniu powódki K. M., która złożyła podpis pod przedmiotową umową. Bezsparnie w treści umowy jako reprezentanta pożyczkodawcy wskazano właśnie ją działającą jako pełnomocnik powódki (przedstawiciel/pośrednik kredytowy). Przy czym w toku postępowania nie zostało przedstawione pisemne pełnomocnictwo do reprezentowania powódki przez K. M. przy zawieraniu umowy. Nie czyni to jednak omawianych zarzutów zasadnymi. Po pierwsze pozwany w treści umowy złożył oświadczenie, że zapoznał się z pełnomocnictwem wystawionym przez pożyczkodawcę dla K. M.. Skoro pełnomocnictwo to zostało mu okazane, zapoznał się z nim i po zapoznaniu zdecydował na zawarcie umowy przyjął należało, że nie miał wówczas żadnych wątpliwości co do należytego umocowania pełnomocnika do reprezentowania drugiej strony umowy. Po wtóre żadna ze stron nie miała wątpliwości co do skutecznego zawarcia umowy i przystąpiły one do realizacji zobowiązań umownych. Powódka wypłaciła pozwanemu kwotę pożyczki, zaś pozwany początkowo zgodnie z harmonogramem rozpoczął spłatę pożyczki. Z ww. okoliczności należy wywodzić, że w istocie K. M. dysponowała pełnomocnictwem do zawierania umów w imieniu powódki, gdyby tak bowiem nie było to jej czynności nie doprowadziłyby do skutecznego zawarcia umowy i zrealizowania przez powódkę zobowiązania poprzez wypłatę kwoty pożyczki na rzecz pozwanego (co pozostawało okolicznością bezsporną).

Ponadto należy zauważyć, że zgodnie z art. 103 § 1 k.c. jeżeli zawierający umowę jako pełnomocnik nie ma umocowania albo przekroczy jego zakres, ważność umowy zależy od jej potwierdzenia przez osobę, w której imieniu umowa została zawarta. Przenosząc powyższe na kanwę niniejszej sprawy wskazania wymagało, że wszystkie czynności powódki od dnia zawarcia umowy aż do złożenia i popierania powództwa wskazują na to, że powódka potwierdza skuteczne zawarcie umowy z pozwanym. Z kolei pozwany nie domagał się potwierdzenia umowy w trybie art. 103 § 2 i 3 k.c., z czego należy wywodzić, że aż do czasu niniejszego procesu żadnych wątpliwości co do jej skuteczności nie miał. Warto także zwrócić uwagę na stanowisko orzecznictwa wyrażone w wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie z 2 lutego 2018r. w sprawie I ACa 1835/16: „jeżeli umowa jest dotknięta sankcją przewidzianą w art. 103 § 1 i § 2 KC, kontrahent osoby, w której imieniu umowa została zawarta, może powołać się na nieważność umowy dopiero po odmowie jej potwierdzenia przez tę osobę lub dopiero po bezskutecznym upływie terminu wyznaczonego do potwierdzenia umowy.”

W tych okolicznościach zarzuty pozwanego dotyczące skutecznego zawarcia umowy należało uznać za bezzasadne.

Co do zarzutów dotyczących nieważności poszczególnych postanowień umownych z uwagi na ustanowienie nadmiernych kosztów pożyczki wskazania wymagało, że w przeważającej mierze nie były one uzasadnione.

Przedmiotem niniejszej sprawy jest umowa pożyczki zawarta pomiędzy przedsiębiorcą a konsumentem. Zgodnie z art. 22¹ k.c. za konsumenta uważa się osobę fizyczną dokonującą z przedsiębiorcą czynności prawnej niezwiązanej bezpośrednio z jej działalnością gospodarczą lub zawodową. W odniesieniu do umów zawieranych z konsumentami szczególne znaczenie ma regulacja zawarta w art. 385¹ § 1 k.c., zgodnie z którą postanowienia umowy zawieranej z konsumentem niezgodnione indywidualnie nie wiążą go, jeżeli kształtują jego prawa i obowiązki w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy (niedozwolone postanowienia umowne). Nie dotyczy to postanowień określających główne świadczenia stron, w tym cenę lub wynagrodzenie, jeżeli zostały sformułowane w sposób jednoznaczny.

W świetle ustaleń faktycznych poczynionych w niniejszej sprawie, w szczególności przyjęcia w sposób nie budzący wątpliwości, że postanowienia łączącej strony umowy nie były uzgadniane indywidualnie z pozwanym ww. przepis z pewnością znajduje zastosowanie.

Niewątpliwie sporne świadczenia dodatkowe (tj. opłata przygotowawcza, opłata za Twój Pakiet) nie stanowiły głównych świadczeń stron, a zatem nie dotyczy ich wyłączenie, o którym mowa w art. 385¹ § 1 zd. 2 k.c. Odmienne rzecz może przedstawiać się z wynagrodzeniem prowizyjnym. Umowa pożyczki nie musi być umową odpłatną, niemniej jednak w obrocie gospodarczym, zwłaszcza kiedy podmiotem udzielającym pożyczki jest podmiot trudniący się tym zawodowo i prowadzący w tym zakresie działalność gospodarczą, regułą jest odpłatność pożyczki. Na wynagrodzenie przedsiębiorcy udzielającego pożyczki składają się odsetki oraz inne elementy wynagrodzenia jak np. prowizja zaliczana do tzw. pozaodsetkowych kosztów kredytu. Bez wątplenia w niniejszej sprawie, w świetle treści umowy zapłata na rzecz powódki prowizji określonej w umowie jako „wynagrodzenie prowizyjne” obejmowała wynagrodzenie powódki za możliwość korzystania z kapitału i stanowiła przedmiot jednego z głównych świadczeń pozwanego. Gdyby nie zastrzeżenie tego świadczenia na rzecz powódki to nie zdecydowałyby się ona na udzielenie pozwanemu pożyczki.

Podobnie rzecz ma się z umownym wynagrodzeniem określonym jako suma odsetek umownych według stopy oprocentowania 9,82 zł %. Wynagrodzenie to obliczone od całkowitej kwoty pożyczki wynoszącej zgodnie z umową 5.000,00 zł za cały okres trwania umowy. Wynagrodzenie to jest głównym świadczeniem pożyczkobiorcy wobec pożyczkodawcy – ekwiwalentem, odpłatnością za udzielenie pożyczki i udostępnienie na określony czas możliwości korzystania z określonej sumy pieniężnej i nie może mieć do niego zastosowania 385⁽¹⁾ § 1 k.c., w szczególności wobec stwierdzenia, że niewątpliwie wynagrodzenie to zostało w umowie określone w sposób jasny i nie pozostawiający jakichkolwiek wątpliwości. Już na pierwszej stronie umowy w opisie danych dotyczących pożyczki jasno wyszczególniono roczną stopę oprocentowania, co wystarcza, przy przyjęciu założenia rozsądnego konsumenta, do uznania, że sformułowano je jednoznacznie. Podobnie kwota wynagrodzenia prowizyjnego jest uwidoczniiona w

sposób jasny jako składowa „całkowitej kwoty do zapłaty” i była pozwanemu znana. Postanowienia tego nie sposób zatem traktować jako niedozwolonej klauzuli umownej bezskutecznej wobec pozwanej na podstawie 385⁽¹⁾ § 1 k.c.

Strony w umowie określiły wysokość odsetek umownych i stanowiącego ich pochodną wynagrodzenia umownego, odsetki wyniosły 9,82 % i nie przekraczają poziomu określonego w art. 359 § 21 k.c. W kontekście powyższego pozwany niewątpliwie obowiązany był do zwrotu powódce kwoty udzielonej mu pożyczki (całkowitej kwoty pożyczki tj. kwoty pozostawionej jej do dyspozycji) – 5.000,00 zł oraz wynagrodzenia umownego – według stopy odsetek 9,82 % w skali roku.

Nawet jeśliby podzielić stanowisko inne aniżeli powyższe, że umowne wynagrodzenie prowizyjne nie stanowi przedmiotu głównych świadczeń stron to nie zachodzą podstawy do stwierdzenia, że zobowiązanie w tym zakresie nie wiąże stron z uwagi na ukształtowanie praw i obowiązków w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając interesy strony pozwanej. Podobnie ocenić należy kwestionowaną przez pozwanego opłatę przygotowawczą.

Na gruncie prawa wspólnotowego regulacje dotyczące spornych kwestii zawiera dyrektywa Rady 93/13/EWG z dnia 5 kwietnia 1993 r. w sprawie nieuczciwych warunków w umowach konsumenckich (Dz.Urz.U.E.L Nr 95, str. 29). Zgodnie z art. 4 ust. 2 ww. dyrektywy ocena nieuczciwego charakteru warunków nie dotyczy ani określenia głównego przedmiotu umowy, ani relacji ceny i wynagrodzenia do dostarczonych w zamian towarów lub usług, o ile warunki te zostały wyrażone prostym i zrozumiałym językiem. Regulacja ta stanowi wyjątek od zasady kontroli nieuczciwych warunków w umowach z konsumentami, wobec czego wyłączenie to należy interpretować w sposób zawężający. Sposób ukształtowania postanowień umownych dotyczących opłaty przygotowawczej oraz wynagrodzenia prowizyjnego wskazuje, że nie ukształtowały one praw i obowiązków pozwanego jako konsumenta w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy. Jak wskazuje się bowiem w literaturze przedmiotu „istotą dobrego obyczaju jest szeroko rozumiany szacunek dla drugiego człowieka. Sprzeczne z dobrymi obyczajami są zatem takie działania, które zmierzają do niedoinformowania, dezorientacji, wywołania błędnego przekonania u klienta, wykorzystania jego niewiedzy lub naiwności, ukształtowania stosunku zobowiązaniowego niezgodnie z zasadą równorzędności stron [tak M. Śmigiel, *Wzorce umów*; I. Wesołowska, *Niedozwolone postanowienia umowne, w: Standardy wspólnotowe w polskim prawie ochrony konsumenta* (red. C. Banasiński), Warszawa 2004, s. 180; (...) takie działania, które potocznie określane są jako nieuczciwe, nierzetelne, odbiegające in minus od przyjętych standardów postępowania” (Komentarz do art. 3851 KC T. I, red. Pietrzykowski 2018, wyd. 9, publ. Legalis). Nadto w wyroku z dnia 27 listopada 2015 r., w sprawie I CSK 945/14 Sąd Najwyższy wskazał, że I CSK 945/14, Legalis, „przez działanie wbrew dobrym obyczajom - przy kształtowaniu treści stosunku zobowiązaniowego - należy rozumieć wprowadzanie do wzorca klauzul umownych, które godzą w równowagę kontraktową stron tego stosunku; rażące naruszenie interesów konsumenta oznacza zaś nieusprawiedliwioną dysproporcję praw i obowiązków stron, wynikających z umowy, na niekorzyść konsumenta - (zob. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 13 lipca 2005 r., I CK 832/04, Biul. SN 2005, Nr 11, poz. 13 oraz z dnia 3 lutego 2006 r., I CK 297/05, Biul. SN 2006, nr 56, poz. 12). Rażące naruszenie interesów konsumenta zazwyczaj stanowi naruszenie dobrych obyczajów; natomiast zachowanie sprzeczne z dobrymi obyczajami nie zawsze rażąco narusza te interesy (zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 13 października 2010 r., I CSK 694/09).

W orzecznictwie przyjmuje się, że ocena rzetelności określonego postanowienia wzorca umownego może być dokonana za pomocą tzw. testu przyzwoitości, polegającego na zbadaniu, czy postanowienie wzorca jest sprzeczne z ogólnym wzorcem zachowań przedsiębiorców wobec konsumentów oraz jak wyglądałyby prawa lub obowiązki konsumenta w sytuacji, w której postanowienie to nie zostałoby zastrzeżone; jeżeli bez tego postanowienia znalazłby się on - na podstawie ogólnych przepisów - w lepszej sytuacji, należy uznać je za nieuczciwe (zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 19 marca 2007 r., III SK 21/06, OSNP 2008, nr 11-12, poz. 181). Nie kwestionując przydatności tego testu w ramach kontroli abstrakcyjnej postanowienia wzorca umowy, należy podkreślić, że ma on charakter pomocniczy i może służyć wyłącznie ocenie, czy spełnione zostały przesłanki abuzywności wskazane w art. 3851 § 1 k.c.,

a więc, czy kwestionowane postanowienie kształtuje prawa i obowiązki konsumenta w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami i rażąco naruszają jego interesy.

Ponadto należy również zwrócić uwagę, że do umowy łączącej strony zastosowanie znajdą także regulacje zawarte w ustawie z dnia 12 maja 2011r. o kredycie konsumenckim (t. j. Dz. U. 2019r. poz. 1083), dalej jako u.k.k.

Zgodnie z art. 3 ust. 1 u.k.k. przez umowę o kredyt konsumencki rozumie się umowę o kredyt w wysokości nie większej niż 255 550 zł albo równowartość tej kwoty w walucie innej niż waluta polska, który kredytodawca w zakresie swojej działalności udziela lub daje przyrzeczenie udzielenia konsumentowi. W ust. 2 wskazano, że za umowę o kredyt konsumencki uważa się w szczególności umowę pożyczki.

W art. 5 pkt 6 u.k.k. ustawodawca zdefiniował całkowity koszt kredytu jako wszelkie koszty, które konsument jest zobowiązany ponieść w związku z umową o kredyt, w szczególności:

a) odsetki, opłaty, prowizje, podatki i marże jeżeli są znane kredytodawcy oraz

b) koszty usług dodatkowych, w szczególności ubezpieczeń, w przypadku gdy ich poniesienie jest niezbędne do uzyskania kredytu lub do uzyskania go na oferowanych warunkach

- z wyjątkiem kosztów opłat notarialnych ponoszonych przez konsumenta.

Z kolei art. 5 pkt 6a u.k.k. zawiera definicję pozaodsetkowych kosztów kredytu jako wszystkich kosztów, które konsument ponosi w związku z umową o kredyt konsumencki, z wyłączeniem odsetek.

Zgodnie z ustawą wymienione wyżej koszty, których katalog nie jest zamknięty, są w umowach z konsumentami dopuszczalne na warunkach określonych w ustawie w zakresie określonym, w szczególności dotyczących określonych warunków informacyjnych gwarantujących konsumentowi możliwość pełnego zapoznania się z wszelkimi kosztami kredytu i porównywania ofert różnych kredytodawców, jak również w zakresie warunków określających formalne wymogi umów.

Przy czym pozwany nie podnosił zarzutów dotyczących naruszenia przepisów u.k.k., a z urzędu nie dopatrzone się okoliczności wskazujących na niezgodność spornych umów z regulacjami zawartymi w ww. ustawie. Zarzuty pozwanego skupiły się bowiem wokół dodatkowych kosztów udzielenia przez powódkę pożyczki i ich sprzeczności z dobrymi obyczajami oraz rażącym naruszeniem interesów konsumenta, których nie sposób było podzielić. W szczególności biorąc pod uwagę wysokość kwestionowanych kosztów oraz fakt, że ponoszone są one w związku z konkretnymi ekwiwalentnymi świadczeniami tj. przygotowaniem umowy, weryfikacją klienta i jego zdolności kredytowej, uruchomieniem i dostarczeniem środków z pożyczki oraz jako element wynagrodzenia prowizyjnego w wysokości nieprzekraczającej dozwolonych prawnie pozaodsetkowych kosztów kredytu nie sposób przypisać im cech rażącego naruszenia interesów konsumenta.

Jednocześnie w art. 36a ust. 1 u.k.k. ustawodawca określił maksymalną wysokość pozaodsetkowych kosztów kredytu, które nie zostały przekroczone przez powódkę. W najnowszym orzecznictwie Trybunału Sprawiedliwości została postawiona kwestia stosunku przepisów krajowych w ww. zakresie (w tym wskazanej wyżej ustawy o kredycie konsumenckim) do regulacji zawartych w dyrektywie. W szczególności w wyroku z 3 września 2020 r. w sprawie C-84/19 Trybunał wskazał, że „art. 3 lit. g) i art. 22 dyrektywy 2008/48 należy interpretować w ten sposób, iż nie stoją one na przeszkodzie przepisom krajowym dotyczącym kredytu konsumenckiego, ustanawiającym sposób obliczania maksymalnej kwoty pozaodsetkowego kosztu kredytu, którym może zostać obciążony konsument, nawet jeśli ten sposób obliczania pozwala przedsiębiorcy na obciążenie tego konsumenta częścią kosztów ogólnych związanych z prowadzeniem jego działalności gospodarczej, o ile w drodze tych przepisów dotyczących owej maksymalnej kwoty wspomniane uregulowanie nie narusza zasad zharmonizowanych mocą tej dyrektywy. (...) Artykuł 3 ust. 1 dyrektywy 93/13 zmienionej dyrektywą 2011/83 należy interpretować w ten sposób, że warunek umowny dotyczący pozaodsetkowych kosztów kredytu, który określa ten koszt poniżej ustawowego pułapu i który przenosi na

konsumenta koszty działalności gospodarczej kredytodawcy, może powodować znaczącą nierównowagę wynikających z umowy praw i obowiązków stron ze szkodą dla konsumenta, gdy obciąża konsumenta kosztami nieproporcjonalnymi w stosunku do świadczeń i do kwoty otrzymanego kredytu, czego ustalenie należy do sądu odsyłającego.”

Przenosząc powyższe na kanwę niniejszej sprawy wskazania wymagało, że pozwany przy zawarciu umowy działał w sposób w pełni świadomy, w szczególności co do rodzaju umowy, warunków udzielania pożyczki, jak i jej rodzaju. Doświadczenie uczy, że do podmiotów udzielających pożyczek na warunkach takich jak powódka (bez oczekiwania innych, poza wekslem, zabezpieczeń, a przez to o wiele bardziej ryzykownych niż np. pożyczki bankowe zabezpieczane dodatkowo w innej formie) kierują się osoby, które mają świadomość, że instytucje bankowe nie udziela im pożyczki, czy kredytu. Gdyby pozwany miał realne możliwości zawarcia umowy na warunkach korzystniejszych i przy niższych kosztach to z pewnością nie poszukiwałby pożyczki u powódki. W takiej sytuacji, kiedy udzielenie pożyczki wiąże się z istotnym ryzykiem braku jej spłaty (w całości lub części), ryzykiem ponoszenia kosztów postępowania windykacyjnego, długotrwałości procesu windykacyjnego nie może dziwić, że koszt takiej pożyczki jest wyższy. Pozwany zawierając umowę z powódką musiał się z tym liczyć i liczył, skoro do umowy przystąpił. Nie ma żadnych podstaw do twierdzenia, że gdyby postanowienia umowne były negocjowane z pozwanym indywidualnie to nie zgodziłby się on na taką wysokość wynagrodzenia prowizyjnego, pozwany nawet nie podnosi takich twierdzeń. Chcąc uzyskać pożyczkę bez żadnych zabezpieczeń jej spłaty poza wekslem pozwany musiał się liczyć z tym, że koszt uzyskania takiej pożyczki będzie znaczny i wyższy aniżeli np. pożyczek bankowych.

Jednocześnie koszt opłaty przygotowawczej należało uznać za w pełni adekwatny do kosztów opracowania wniosku, analizy sytuacji klienta, przygotowania umowy, jej zawarcia i wypłaty świadczenia. Na okoliczność naruszenia interesów pozwanego jako konsumenta co do tego przedmiotu świadczenia pozwany nie naprowadził żadnych merytorycznych argumentów.

Z kolei w odniesieniu do kwestii kosztu usługi dodatkowej (...) stwierdzić należy po pierwsze, że powódka wyjaśniła, iż jest to usługa dodatkowa, dobrowolna i udzielana na wniosek klienta, jednakże nie przedstawia dowodu złożenia takiego wniosku przez pozwanego. Nie przedstawia nawet wniosku o udzielenie pożyczki, a jedynie samą umowę. W tych okolicznościach nie zostało wykazane, aby istniały podstawy do obciążenia pozwanego tym kosztem. Pozwany złożył wprawdzie swój podpis na stronie 5 umowy pod opisem usługi (...) nie można jednak utożsamiać tego ze złożeniem wniosku o objęcie jej tą usługą.

Natomiast zarzuty pozwanego dotyczące nieprawidłowego obliczenia wysokości zobowiązania pozwanego okazały się nieuzasadnione. Została ona bowiem obliczona prawidłowo, powódka uwzględniła wszystkie dokonane przez pozwanego płatności i odjęła je od całkowitej kwoty do spłaty. Również co do prawidłowości naliczenia odsetek pozwany nie zdołał jej podważyć. Nie można również podzielić zarzutów pozwanego dotyczących braku skutecznego wypowiedzenia umowy. Zgodnie z punktem 8.1 umowy powódka miała prawo wypowiedzieć umowę z zachowaniem 30 – dniowego terminu wypowiedzenia w sytuacji, w której opóźnienie w płatności kwoty równej jednej racie przekroczy 30 dni. Na dzień wypowiedzenia umowy pozwany zalegał z 3 ratami płatnymi 1 czerwca 2019 r., 1 lipca 2019 r. i 1 sierpnia 2019 r., a zatem nawet jeśli od rat odjąć tę część, która przypadała na bezpodstawnie naliczone wynagrodzenie za korzystanie z Twojego Pakietu to i tak jego zadłużenie na dzień wypowiedzenia, które było opóźnione co najmniej o 30 dni odpowiadało wysokości co najmniej jednej raty. Pozwany odebrała pismo z wypowiedzeniem umowy 19 sierpnia 2019 r., wobec czego wypowiedzenie odniosło skutek 19 września 2019 r.

Co do kwoty 300,00 zł zapłaconej przez pozwanego po wytoczeniu powództwa powódka skutecznie cofnęła pozew co do należności głównej i odsetek, co skutkowało umorzeniem postępowania w tej części (art. 355 § 1 k.p.c.) – punkt 2 wyroku.

Powództwo podlegało oddaleniu co do kwoty 1.100,00 zł bezpodstawnie naliczonej należności za usługę (...), a w pozostałym zakresie należało je uwzględnić – punkt 1 wyroku. Wysokość zasądzonego roszczenia obliczono w następujący sposób: 12.144,00 zł (cała należność pozwanego do spłaty w świetle umowy) + 16,31 zł (naliczone przez powódkę odsetki) = 12.160,31 zł. O tej kwoty należało następnie odjąć 1.012,00 zł wpłacone przed wytoczeniem

powództwa, 300,00 zł wpłacone po wytoczeniu powództwa oraz 1.100,00 zł tytułem wynagrodzenia za usługę (...). Zasądzeniu polegała zatem kwota 9.748,31 zł.

O odsetkach orzeczono na podstawie art. 481 § 1 k.c., zgodnie z którym jeżeli dłużnik opóźnia się ze spełnieniem świadczenia pieniężnego, wierzyciel może żądać odsetek za czas opóźnienia, chociażby nie poniósł żadnej szkody i chociażby opóźnienie było następstwem okoliczności, za które dłużnik odpowiedzialności nie ponosi. Z kolei na podstawie art. 481 § 2 k.c. jeżeli stopa odsetek za opóźnienie nie była oznaczona, należą się odsetki ustawowe za opóźnienie w wysokości równej sumie stopy referencyjnej Narodowego Banku Polskiego i 5,5 punktów procentowych. Jednakże gdy wierzycielność jest oprocentowana według stopy wyższej, wierzyciel może żądać odsetek za opóźnienie według tej wyższej stopy. Przy czym podstawę naliczenia odsetek umownych w wysokości odsetek maksymalnych za opóźnienie stanowi punkt 4.1 umowy łączącej strony. Dalsze odsetki należne są od dnia skutecznego wypowiedzenia umowy.

Powódka domagała się odsetek umownych również od wchodzącej w skład przedmiotu zadania należności 16,31 zł z tytułu naliczonych uprzednio odsetek za opóźnienie w spłacie poszczególnych rat (do dnia wypowiedzenia umowy). Żądanie to w części naruszało zakaz anatocyzmu. Zgodnie z art. 482 § 1 k.p.c. od zaległych odsetek można żądać odsetek za opóźnienie dopiero od chwili wytoczenia o nie powództwa, chyba że po powstaniu zaległości strony zgodziły się na doliczenie zaległych odsetek do dłużnej sumy. Od zaległych odsetek powódka mogła się zatem domagać wyłącznie odsetek w wysokości ustawowej (odmiennie nie zastrzeżono w umowie – art. 481 § 2 k.c.) i od dnia wytoczenia powództwa.

O kosztach postępowania orzeczono na podstawie art. 98 k.p.c., tj. zgodnie z zasadą odpowiedzialności strony za wynik procesu oraz art. 100 k.p.c. przewidującego stosunkowe rozdzielenie kosztów procesu. Na koszty złożyły się: opłata od pozwu w 750,00 zł (uiszczona przez powódkę), opłata skarbową od pełnomocnictwa uiszczona przez powódkę (17,00 zł) oraz koszty zastępstwa procesowego stron reprezentowanych przez adwokata i radcę prawnego w kwocie po 3.600,00 zł (art. 99 kpc w zw. z art. 98 § 3 kpc w zw. z § 15 i § 2 pkt 5 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz. U. 2015r., poz. 1804 ze zm. i § 15 i § 2 pkt 5 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz. U. 2015r., poz. 1800 ze zm.)). Powódka wygrała proces w 90 %, pozwany wygrał w 10 % i w takim stosunku rozliczone zostały koszty pomiędzy stronami. Powódka poniosła koszty opłaty od pozwu i opłaty skarbowej, z czego pozwana mają obowiązek zwrotu 90,00 % tj. 690,30 zł. Koszty zastępstwa rozliczono obliczając, że 90 % z 3.600 zł wynosi 3.240,00 zł, a następnie odejmując od tej kwoty 360,00 zł (10 % z 3.600 zł). Tym samym zasądzeniu z ww. tytułu od pozwanego na rzecz powódki podlegała kwota 2.880,00 zł.

Od powyższego rozstrzygnięcia apelację wniósł pozwany zaskarżając wyrok w zakresie punktu 1 i 4. Jako zarzuty apelacji wskazał:

- 1) naruszenie przepisów postępowania tj. art. 232 k.p.c. w zw. z art. 6 k.c. poprzez uznanie, że jest zobowiązany do zapłaty na rzecz powódki kwoty opłaty przygotowawczej i kwoty prowizji, podczas gdy powódka nie wykazała, aby podjęła czynności związane z zawartą umową pożyczki uzasadniające dochodzenie tychże opłat w zastrzeżonej w umowie wysokości;
- 2) naruszenie przepisów postępowania, a konkretnie art. 233 § 1 k.p.c., przez błędną, sprzeczną z zasadami logiki i doświadczenia życiowego ocenę materiału dowodowego polegającą na uznaniu za wiarygodny dowód doręczenia mu „ostatecznego wezwania do zapłaty” oraz „wypowiedzenia umowy pożyczki wraz z wezwaniem do wykupu weksla” wydruków z systemu śledzenia przesyłek Poczty Polskiej oraz kserokopii książki nadawczej i w konsekwencji uznanie, że weksel został wypieniony zgodnie z treścią deklaracji wekslowej, a umowa pożyczki została skutecznie wypowiedziana;
- 3) naruszenie przepisów postępowania tj. art. 233 § 1 k.p.c., przez błędną, sprzeczną z zasadami logiki i doświadczenia życiowego ocenę materiału dowodowego polegającą na przyjęciu, że powódka wypełniła weksel zgodnie z treścią deklaracji wekslowej, podczas gdy, nawet przy uznaniu skutecznego doręczenia mu „ostatecznego wezwania do

zapłaty" oraz „wypowiedzenia umowy pożyczki wraz z wezwaniem do wykupu weksla”, wypełniła go przedwcześnie tj. przed upływem okresu wypowiedzenia umowy pożyczki;

4) naruszenie przepisów postępowania tj. art. 217 § 1 k.p.c. w zw. z art. 245 k.p.c. w zw. z art. 773 k.c. przez dopuszczenie i przeprowadzenie dowodu z kserokopii/wydruków dokumentów „ostatecznego wezwania do zapłaty”, „wypowiedzenia umowy pożyczki wraz z wezwaniem do wykupu weksla”, podczas gdy przedłożona przez powódkę kserokopie/wydruki nie stanowią dokumentów prywatnych w rozumieniu art. 245 k.p.c.;

5) naruszenie prawa materialnego tj. art. 10 ustawy z dnia 28 kwietnia 1936 r. - Prawo wekslowe poprzez jego niewłaściwe zastosowanie, polegające na braku oddalenia powództwa w całości, podczas gdy powódka wypełniła weksel niezgodnie z treścią deklaracji wekslowej;

6) naruszenie prawa materialnego tj. art. 103 § 1 k.c., przez brak jego zastosowania w sytuacji, gdy powódka nie wykazała skutecznie umocowania osoby, która miała zawrzeć umowę pożyczki w imieniu pożyczkodawcy, a także nie potwierdziła jej zawarcia do dnia wniesienia pozwu;

7) naruszenie przepisów prawa materialnego w postaci art. 385¹ k.c. poprzez jego niewłaściwe zastosowanie polegające na braku uznania postanowień umowy pożyczki w zakresie opłaty przygotowawczej oraz prowizji za niedozwolone postanowienia umowne w rozumieniu powołanego przepisu, które nie powinny go wiązać;

8) naruszenie przepisów prawa materialnego w postaci art. 720 § 1 k.c., co polegało na przyjęciu, iż powinien on zapłacić powódce kwotę wszystkich należności objętych umową pożyczki, w sytuacji gdy nie uzyskał on wypłaty kwoty stanowiącej równowartość kwoty prowizji i kwoty opłaty przygotowawczej.

Przy powyższych zarzutach wniósł o zmianę wyroku w zaskarżonej części poprzez oddalenie powództwa w całości, ewentualnie o: uchylenie wyroku Sądu I instancji w zaskarżonej części i przekazanie sprawy w tym zakresie do ponownego rozpoznania oraz o zasądzenie od powódki na jego rzecz kosztów procesu za obie instancje, w tym kosztów zastępstwa procesowego w wysokości dwukrotności norm prawem przepisanych, kosztów opłaty skarbowej od pełnomocnictwa oraz poniesionych przez stronę pozwaną kosztów korespondencji (5,90 zł za każdy list polecony).

W odpowiedzi na ww. apelację powódka wniosła o jej oddalenie oraz zasądzenie od pozwanego na jej rzecz kosztów postępowania wraz z kosztami zastępstwa procesowego według norm przepisanych za II instancję.

Apelacja okazała się uzasadniona, choć nie wszystkie podniesione przez pozwanego zarzuty były trafne.

Na wstępie zaznaczenia wymagało, że niniejsza sprawa podlega rozpoznaniu w postępowaniu uproszczonym, do którego zastosowanie mają przepisy art. 505¹ k.p.c. – art. 505¹⁴ k.p.c. Apelacja wywodzona w ramach tego postępowania ma charakter ograniczony i jej celem jest zbadanie zgodności wyroku ze zgromadzonym przez Sąd I instancji materiałem procesowym (uchwała Sądu Najwyższego z dnia 31 stycznia 2008 roku, III CZP 49/07, OSNC 2008/6/55). Nadto zgodnie z art. 505⁹ § 1¹ pkt 1 i 2 k.p.c. może zostać ona oparta na zarzutach naruszenia prawa materialnego przez błędną jego wykładnię lub niewłaściwe zastosowanie lub na naruszenia przepisów postępowania, jeżeli mogło ono mieć wpływ na wynik sprawy. O ile zatem z uwagi na brzmienie ww. normy zarzut sprzeczności ustaleń faktycznych z treścią zgromadzonego materiału dowodowego nie może zostać skutecznie podniesiony, to nie jest jednak wyłączona możliwość zakwestionowania zastosowania zasady swobodnej oceny dowodów zawartej w art. 233 § 1 k.p.c., który został sformułowany przez apelującego.

Zgodnie z ww. regułą sąd przypisuje wiarygodność dowodom, bądź jej odmawia według własnego przekonania, doświadczenia życiowego, wiedzy, a także w sposób racjonalny, bezstronny oraz z uwzględnieniem zasad logicznego rozumowania. Podniesienie zarzutu naruszenia przedmiotowej zasady nie może się zatem ograniczyć wyłącznie do wskazania na inny niż ustalony przez sąd stan faktyczny, czy też do prostego zaprzeczeniu ustaleniom sądu. Wymaga ono bowiem wykazania jakie kryteria oceny naruszono w przypadku konkretnych dowodów, uznając brak

ich wiarygodności i mocy dowodowej lub niesłuszne im je przyznając. W ocenie pozwanego Sąd Rejonowy błędnie przypisał wiarygodność dowodom z wydruków ze strony www. Poczty Polskiej S.A. w zakresie śledzenia przesyłek, jak i kserokopii książki nadawczej. Nie pozwalały one bowiem na weryfikację kiedy doręczono „ostateczne wezwanie do zapłaty” i „wypowiedzenie umowy pożyczki wraz z wezwaniem do wykupu weksla” oraz kto je odebrał.

Wskazać zatem należało, że nie sposób było zaprzeczyć, że ww. dowody nie pozwalały na ustalenie, czy doręczenie nastąpiło w sposób zastępczy, czy też do rąk pozwanego. Niemniej jednak w sposób jednoznaczny świadczą one o tym, iż ww. pisma zostały doręczone na podany przez apelujące adres oraz daty ich doręczenia. Powyższe zostało także ustalone przez Sąd Rejonowy, który wprost wskazał, że w przypadku „ostatecznego wezwania do zapłaty” nastąpiło to 08 lipca 2019 r., z kolei w przypadku „wypowiedzenia umowy pożyczki wraz z wezwaniem do wykupu weksla” 19 sierpnia 2019 r. Tym samym, wbrew twierdzeniom apelującego, powódka wykazała fakt doręczenia mu ww. korespondencji. Powyższe nie przesądza jednak o skuteczności wypowiedzenia przedmiotowej umowy pożyczki, do którego niezbędne było także wykazania spełniania przesłanek określonych w jej postanowieniach. Kwestia ta stanie się przedmiotem dalszych rozważań.

W ocenie pozwanego Sąd Rejonowy błędnie nie uwzględnił, że powódka dokonała przedwczesnego wypełnienia weksla. W tym kontekście niezbędne było wskazanie, jak dodatkowo ustalił Sąd Okręgowy, że nastąpiło ono w dniu 31 sierpnia 2019 r. tj. zgodnie z twierdzeniami powódki przed upływem okresu wypowiedzenia, który wnosił 30 dni od dnia jego doręczenia, czyli od 19 sierpnia 2019 r.

Dowód: kopia weksla z dnia 31 sierpnia 2019 r. (k. 6).

Powyższe nie świadczy jednak o zasadności omawianego zarzuty. Nie sposób było bowiem pominąć, jak dodatkowo ustalił Sąd Okręgowy, że zgodnie z pkt a) deklaracji wekslowej uzupełnienie przedmiotowego weksla mogło nastąpić w przypadku wystąpienia opóźnienia w płatności jednej raty przekraczającego 30 dni oraz po uprzednim wezwaniu do zapłaty w terminie 7 dni od dnia otrzymania wezwania.

Dowód: kopia deklaracji wekslowej (k. 46).

Tym samym skoro powódka wykazała, że wezwała pozwanego do zapłaty dwukrotnie, w tym raz wraz z wypowiedzeniem, należało przyjąć, że ww. przesłanka została spełniona. Przyjmując bowiem nawet jako wyjściową datę doręczenia oświadczenia w przedmiocie rozwiązania umowy pożyczki, to od 19 sierpnia 2019 r. do 31 sierpnia 2019 r. upłynęło ponad 7 dni.

Niezbędne było przejście do omówienia kolejnego z zarzutów sformułowanych przez apelującego. W jego ocenie zarówno „ostateczne wezwanie do zapłaty”, jak i „wypowiedzenie umowy pożyczki wraz z wezwaniem do wykupu weksla” nie mogły stanowić dowodu w niniejszej sprawie z uwagi na fakt, iż zostały przedłożone wyłącznie w kopii.

Zgodnie z art. 245 k.p.c. dokument prywatny sporządzony w formie pisemnej albo elektronicznej stanowi dowód tego, że osoba, która go podpisała, złożyła oświadczenie zawarte w jego treści. Przepis ten znajduje jednak zastosowanie w przypadku przedłożenia odpisów dokumentów, a nie wyłącznie ich kopii (por. postanowienie Sąd Najwyższego z dnia 12 lutego 2019 r., II PK 12/18, Legalis, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 25 listopada 2015 r., IV CSK 52/15, Legalis). Powyższe nie oznacza przy tym, że kserokopie nie stanowią dowodu, który może stać się podstawą poczynienia w danej sprawie ustaleń faktycznych. Wówczas znajdą bowiem zastosowanie przepis art. 308 k.p.c. Tym samym dowody z przedłożonych przez powódkę kopii „ostatecznego wezwania do zapłaty”, jak i „wypowiedzenie umowy pożyczki wraz z wezwaniem do wykupu weksla” mogły zostać przeprowadzone i ocenione przy odpowiednim zastosowaniu przepisów o dowodzie z oględzin oraz o dowodzie z dokumentów. Sąd Rejonowy nie naruszył zatem art. 245 k.p.c.

Znaczenie w tym miejscu wymagało także, że Sąd I instancji ustalił, że przedstawiona przez powódkę umowa nie precyzowała za jakie czynności pobierane były i w jaki sposób obliczane opłata przygotowawcza oraz wynagrodzenie prowizyjne. Przy czym wpływ powyższego na treść wydanego rozstrzygnięcia wymaga zastosowania prawa

materialnego. Dlatego też niezależnie od brzmienia zarzutu sformułowanego przez pozwanego jako pierwszego stanie się on przedmiotem późniejszych rozważań.

W świetle powyższego ustalenia faktyczne poczynione przez Sąd Rejonowy zostały przyjęte przez Sąd Okręgowy za własne i stały się miarodajne do oceny rozważań prawnych Sądu I instancji.

W tym miejscu niezbędne było wyjaśnienie kwestii używanych pojęć. Strony niniejszego sporu łączyła bowiem umowa pożyczki w rozumieniu przepisów kodeksu cywilnego. Niemniej jednak przedmiotowy stosunek prawny stanowił także kredyt konsumencki w rozumieniu ustawy o kredycie konsumenckim z dnia 12 maja 2011 r. (tj. Dz. U. z 2019 r., poz. 1083), dalej jako u.k.k. Zgodnie bowiem z art. 3 ust. 1 u.k.k. przez umowę o kredyt konsumencki rozumie się umowę o kredyt w wysokości nie większej niż 255.550 zł albo równowartość tej kwoty w walucie innej niż waluta polska, który kredytodawca w zakresie swojej działalności udziela lub daje przyrzeczenie udzielenia konsumentowi. Przy czym na podstawie art. 2 ust. 1 u.k.k. wskazano, że za umowę o kredyt konsumencki uważa się w szczególności umowę pożyczki.

Przechodząc do oceny zarzutów mających za przedmiot naruszenie norm prawa materialnego wskazania wymagało, że zdaniem Sądu Okręgowego Sąd Rejonowy nie naruszył art. 103 § 1 k.c., zgodnie z którym jeżeli zawierający umowę jako pełnomocnik nie ma umocowania albo przekroczy jego zakres, ważność umowy zależy od jej potwierdzenia przez osobę, w której imieniu umowa została zawarta. Niewątpliwie bowiem z uwagi na nieprzedłożenie pełnomocnictwa dla osoby, która podpisała przedmiotową umowę pożyczki w imieniu powódki ww. norma miała zastosowania w niniejszej sprawie. Niemniej jednak sanacją z niej wynikającą jest bezskuteczności zawieszona. Tym samym skuteczność ww. umowy zależała od jej potwierdzenia przez powódkę, które w braku zastrzeżenia dla ważności przedmiotowej czynności formy szczególnej mogło nastąpić w sposób dowolny (art. 60 k.c.). Dlatego też prawidłowo Sąd I Instancji przyjął, że przez wypłatę środków na rzecz pozwanego, powódka potwierdziła fakt zawarcia w jej imieniu umowy pożyczki łączące ją strony niniejszego postępowania.

Przed przejściem do omówienia zarzutów mających za przedmiot normy prawa wekslowego oraz art. 385¹ k.c. należało odnieść się do podnoszonego przez pozwanego naruszenia art. 720 § 1 k.c. W jego ocenie nie miał on obowiązku zwrotu kwot stanowiących równowartość opłaty przygotowawczej i prowizji z uwagi na ich nieotrzymanie. Z powyższym nie sposób było się zgodzić. Nie budzi bowiem wątpliwości Sądu Okręgowego to, że umowa pożyczki może być zarówno umową odpłatną, jak i nieodpłatną, a pożyczkodawca ma możliwość pobrania wynagrodzenia. Powyższe nie oznacza jednak, że postanowienia je określające nie podlega ocenie z punktu widzenia norm powszechnie obowiązujących, w tym dotyczących abuzywności.

W przedmiotowym postępowaniu powódka dochodziła roszczenia opartego na zobowiązaniu wekslowym. Zaznaczenia wymagało przy tym, jak słusznie zważył Sąd Rejonowy, że niezbędne było odniesienie się do stosunku podstawowego. Niewątpliwie bowiem w niniejszej sprawie zastosowanie znalazł wyjątek od zasady abstrakcyjności zobowiązania wekslowego. Na podstawie art. 10 prawa wekslowego jeżeli weksel, niezupełny w chwili wystawienia, uzupełniony został niezgodnie z zawartym porozumieniem, nie można wobec posiadacza zasłaniać się zarzutem, że nie zastosowano się do tego porozumienia, chyba że posiadacz nabył weksel w złej wierze albo przy nabyciu dopuścił się rażącego niedbalstwa. Tym samym sytuacja prawna dłużnika z weksla niezupełnego kształtuje się odmiennie w zależności od tego, kto jest wierzycielem wekslowym. W przypadku, gdy posiadaczem weksla jest pierwszy wierzyciel, tak jak ma to miejsce w niniejszej sprawie, wiąże go porozumienie zawarte z dłużnikiem.

W ocenie pozwanego do nieprawidłowego wypełnienia weksla doszło w wyniku błędnego określenia sumy wekslowej z uwagi na zawarcie w przedmiotowej umowie postanowień niedozwolonych w zakresie opłaty przygotowawczej oraz prowizji. Z kolei w ocenie powódki nie spełniały one przesłanek pozwalających na ocenianie ich jako niedozwolonych z uwagi na fakt, iż nie przekraczają tzw. pozaodsetkowych kosztów kredytu określonych w art. 36a ust. 1 u.k.k.

Z powyższym nie sposób było się zgodzić. Jak podkreśla się bowiem Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej w wyroku z dnia 26 marca 2020 r., sygn. C-779/18 naczelną zasadą Dyrektywy 93/13/EWG z dnia 5 kwietnia 1993 r. w sprawie nieuczciwych warunków w umowach konsumenckich było zapewnienie, aby umowy zawierane

z konsumentami nie zawierały nieuczciwych warunków i aby konsument był chroniony przed takimi warunkami w możliwie wysokim stopniu. Tak określona reguła ogólna nie pozwala zatem na przyjęcie, że spod jakiegokolwiek kontroli sądu wyłączone są zapisy umów zawieranych przez przedsiębiorców z konsumentami, jeśli budzą uzasadnione wątpliwości co do ich zgodności z dobrymi obyczajami. Tym samym, tak jak uczynił to Sąd Rejonowy niezbędne było zatem przejście do oceny zarzutów odnoszących się do abuzowności postanowień określających wysokość prowizji oraz opłaty przygotowawczej.

W ocenie Sądu Okręgowego w tym kontekście kluczowe znaczenie miało kwestia wykazania jakie koszty składały się na nie. W ww. orzeczeniu TSUE podesła bowiem, że w polskim systemie prawnym pozaodsetkowe koszty kredytu obliczane są na podstawie wzoru niezależnego od rzeczywiście świadczonych usług i zasobów wykorzystywanych przez przedsiębiorcę. Oznacza to, że konsument nie ma możliwości zapoznania się z prawdziwymi kosztami kredytu i pozbawiony zostaje informacji o swej sytuacji prawnej w dacie zawarcia umowy. Nie jest bowiem w stanie zweryfikować czy ich wysokość została ustalona w sposób odpowiadających kosztom poniesionym przez przedsiębiorcę. W niniejszej sprawie z umowy nie wynikały jednak składowe ww. opłat. Z kolei próba ich późniejszego określenia nie mogła okazać się skuteczna. Zgodnie bowiem z art. 385² k.c. oceny zgodności postanowienia umowy z dobrymi obyczajami dokonuje się według stanu z chwili zawarcia umowy, biorąc pod uwagę jej treść, okoliczności zawarcia oraz uwzględniając umowy pozostające w związku z umową obejmującą postanowienie będące przedmiotem oceny.

Powyższe nie jest jednak wystarczające do uznania kwestionowanych postanowień za niedozwolone. Wskazania bowiem wymagało, że na podstawie art. 385¹ § 1 k.c. postanowienia umowy zawieranej z konsumentem niezgodnione indywidualnie nie wiążą go, jeżeli kształtują jego prawa i obowiązki w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy. Nie dotyczy to postanowień określających główne świadczenia stron, w tym cenę lub wynagrodzenie, jeżeli zostały sformułowane w sposób jednoznaczny.

W niniejszej sprawie nie budziło wątpliwości, że powódka miała status przedsiębiorcy, pozwany konsumenta, a brzmienie kwestionowanych postanowień nie zostały indywidualnie uzgodnione. Akceptacja określonych przez powoda warunków umowy nie powodowała bowiem, że pozwany miał jakikolwiek wpływ na ich treść. Nadto powódka nie przedłożyła dowodów wskazujących, by toczyły się w tym zakresie negocjacje, a zgodnie art. 385¹ § 4 k.c. to ją obciążał ciężar dowodu wykazania przedmiotowej okoliczności.

Niezbędne było zatem ustalenie, czy kwestionowane postanowienia określają tzw. główne świadczenia stron. Jak podnosi się w orzecznictwie Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej „warunki umowy wchodzące w zakres pojęcia ‘głównego przedmiotu umowy’ [...] należy uważać warunki, które określają podstawowe świadczenia w ramach danej umowy i które z tego względu charakteryzują tę umowę. Natomiast warunki, które wykazują charakter posiłkowy względem warunków definiujących samą istotę stosunku umownego, nie mogą być objęte rzeczonym pojęciem” (wyroku Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej z dnia 3 października 2019 r. w sprawie C#621/17). Powyższe spójne jest ze stanowiskiem Sądu Najwyższego, zgodnie z którym pojęcie głównego świadczenia stron należy „interpretować raczej wąsko, w nawiązaniu do elementów przedmiotowo istotnych umowy” (Wyrok Sądu Najwyższego - Izba Cywilna z dnia 8 czerwca 2004 r., sygn. akt I CK 635/03).

Przenosząc powyższe na kanwę niniejszej sprawy wskazania wymagało, że zgodnie z art. 720 § 1 k.c. umowa pożyczki może mieć charakter zarówno odpłaty, jak i nie przewidywać wynagrodzenia za jej udzielnie. Niezależnie bowiem od decyzji w ww. zakresie nie dojdzie do powstania innego stosunku prawnego. Tym samym zarówno opłata przygotowawcza, jak i prowizja w ocenie Sądu Okręgowego nie są elementami pozwalającym na odróżnienie pożyczki od innych umów i tym samym nie stanowią świadczenia głównego stron. Wbrew zatem twierdzeniom Sądy Rejonowego kwestia ewentualnego jednoznacznego sformułowania postanowień jej wprowadzające nie miała znaczenia dla rozstrzygnięcia w niniejszej sprawie.

Dotkliwa sankcja wynikająca z art. 385¹ § 1 k.c. dotyczy wyłącznie tych postanowień, które kształtują prawa i obowiązki konsumenta w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami i rażąco naruszają jego interesy. Tym samym zastosowanie ww. normy wymaga łącznego spełnienia ww. przesłanek. Istota postępowania zgodnie z dobrymi obyczajami sprowadza się do szeroko rozumianego szacunku dla drugiego człowieka (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 9 maja 2013 r., I ACa 1433/12). Dlatego też, jak wskazuje się w literaturze przedmiotu działanie niezgodne z ww. klauzulą to takie, które jest „nieuczciwe, nierzetelne, odbiegające in minus od przyjętych standardów postępowania” (W. Popiołek, Kodeks cywilny. T. I. Komentarz. Art. 1–449¹⁰, red. K. Pietrzykowski, komentarz do art. 385¹ § 1 k.c., Legalis 2020). Z kolei przez pojęcie rażącego naruszenia interesów konsumenta rozumie się „nieusprawiedliwioną dysproporcję praw i obowiązków wynikających z umowy na jego niekorzyść, skutkującą niekorzystnym ukształtowaniem jego sytuacji ekonomicznej oraz jego nierzetelnym traktowaniem” (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 27 listopada 2019 r., sygn. akt II CSK 483/18).

W niniejszej sprawie podkreślić należało zatem, że zdaniem Sądu Okręgowego określenia opłata przygotowawcza oraz wynagrodzenie prowizyjne z uwagi na brak wskazania w umowie jakie koszty się na nie składają powodują, że konsument nie był w stanie określić ich zakresu i tym samym mógł odnieść wrażenie, że zostały one pobrane z tego samego tytułu. Nadto to odsetki kapitałowe, a nie jak twierdziła powódka prowizja, pełnią funkcję wynagrodzenia za korzystanie z cudzego kapitału. Prowizja zaś winna odpowiadać kosztom związanym z udzielaniem pożyczki, czego powódka nie zdołała wykazać.

Kwestionowane postanowienia wprowadzają zatem w błąd konsumenta co do tego jakich wydatków pożyczkodawcy dotyczą i tym samym naruszają zasadę lojalności i są sprzeczne z dobrymi obyczajami. Niemniej opłaty przygotowawczej w wysokości 129,00 zł nie sposób było uznać za rażąco wygórowaną. Odmiennie należało jednak ocenić postanowienia dotyczące prowizji. W ocenie Sądu Okręgowego zapłata prowizji w kwocie 3.771 zł, która stanowi ok. 76% prowadziła do nadmiernego i nieuzasadnionego zachwiania równowagi kontraktowej i do wykorzystania uprzywilejowanej pozycji pożyczkodawcy kosztem pozwanego. W sposób jaskrawy naruszała zatem jego interesy.

Podkreślić nadto należało, że także w przypadku stosunków zobowiązaniowych o charakterze dobrowolnym niedopuszczalne jest wykorzystanie przez jedną ze stron swojej pozycji profesjonalisty i ukształtowanie wzorca umownego w taki sposób, że wprowadza do niego konstrukcję prawną, która prowadzi do pokrzywdzenia jednej ze stron stosunku prawnego, w tym wypadku konsumenta. W szczególności gdy zostaje on obciążony nadmiernymi nieprzystającymi do rzeczywistych wydatków ponoszonych przez instytucję pożyczkową. Nie sposób było także podzielić argumentacji Sądu Rejonowego w zakresie przerzucenia na konsumenta kosztów ryzyka prowadzonej przez powódkę działalności gospodarczej. Fakt, że decyduje się ona na udzielania pożyczek bez weryfikacji zdolności kredytowej swoich klientów i bez ustanawiania dodatkowych zabezpieczeń stanowi bowiem aspekt zupełnie niezależny od konsumenta i nie może wpływać na jego sytuację.

Tym samym postanowienia wprowadzające wygrodenie prowizyjne należało uznać za abuzywne i niewiążącego pozwanego (art. 385¹ § 1 k.c.).

W konsekwencji powyższego zmniejszeniu podlegała całkowita kwota do zapłaty. Niezbędne było zatem dokonanie przeliczenia wysokości należnych rat. W tym celu Sąd Okręgowy posłużył się jednym z powszechnie dostępnych kalkulatorów pożyczkowych. Uwzględnieniu podlegał kapitał pożyczki (5.000 zł), a więc kwota faktycznie przekazana do jego dyspozycji wraz z odsetkami należnymi za każdą z rat (9.82%) oraz kwota opłaty przygotowawczej (129 zł). Przy czym odsetki kapitałowe mogły być naliczane wyłącznie od kwoty 5.000 zł:

Lp.	zadłużenie	rata	część kapitałowa	część odsetkowa
1	5.000,00	126,38	85,46	40,92

2	4.914,54	126,38	86,16	40,22
3	4.828,37	126,38	86,87	39,51
4	4.741,50	126,38	87,58	38,80
5	4.653,92	126,38	88,30	38,08
6	4.565,63	126,38	89,02	37,36
7	4.476,61	126,38	89,75	36,63
8	4.386,86	126,38	90,48	35,90
9	4.296,38	126,38	91,22	35,16
10	4.205,16	126,38	91,97	34,41
11	4.113,19	126,38	92,72	33,66
12	4.020,46	126,38	93,48	32,90
13	3.926,98	126,38	94,25	32,14
14	3.832,74	126,38	95,02	31,36
15	3.737,72	126,38	95,79	30,59
16	3.641,93	126,38	96,58	29,80
17	3.545,35	126,38	97,37	29,01
18	3.447,98	126,38	98,17	28,22
19	3.349,82	126,38	98,97	27,41
20	3.250,85	126,38	99,78	26,60
21	3.151,07	126,38	100,59	25,79

22	3.050,48	126,38	101,42	24,96
23	2.949,06	126,38	102,25	24,13
24	2.846,81	126,38	103,08	23,30
25	2.743,72	126,38	103,93	22,45
26	2.639,80	126,38	104,78	21,60
27	2.535,02	126,38	105,64	20,74
28	2.429,38	126,38	106,50	19,88
29	2.322,88	126,38	107,37	19,01
30	2.215,51	126,38	108,25	18,13
31	2.107,26	126,38	109,14	17,24
32	1.998,12	126,38	110,03	16,35
33	1.888,09	126,38	110,93	15,45
34	1.777,16	126,38	111,84	14,54
35	1.665,32	126,38	112,75	13,63
36	1.552,57	126,38	113,68	12,71
37	1.438,89	126,38	114,61	11,77
38	1.324,29	126,38	115,54	10,84
39	1.208,74	126,38	116,49	9,89
40	1.092,25	126,38	117,44	8,94
41	974,81	126,38	118,40	7,98

42	856,41	126,38	119,37	7,01
43	737,03	126,38	120,35	6,03
44	616,68	126,38	121,33	5,05
45	495,35	126,38	122,33	4,05
46	373,02	126,38	123,33	3,05
47	249,69	126,38	124,34	2,04
48	125,36	126,38	125,36	1,03
	suma:	6.066,29	5.000,00	1.066,29

Przyjąć zatem należało, że przy 48 ratach wysokość każdej z nich wyniosła 129,07 zł [126,38 zł + 2,69 zł (129/48)].

Pozwany dokonał spłaty w łącznej wysokości 1.412 zł. Przy czym przed wytoczeniem powództwa do 9 maja 2019 r. wpłacił kwotę 1.012 zł. Mając na uwadze powyższe należało uznać, że na dzień złożenia przez powódkę oświadczenia o wypowiedzeniu tj. 19 sierpnia 2019 r. nie zalegał w spłacie pełnej raty. Do tego dnia winien bowiem spłacić 8 pełnych rat tj. 1.032,56 zł. Jego zaległość wyniosła wyłącznie 20,56 zł. Nie została zatem spełniona przesłanka określona w pkt 8.1 ppkt a) umowy pożyczki. Powyższe przesądziło jednocześnie o tym, że oświadczenie powódki o wypowiedzeniu umowy nie mogło odnieść zamierzonego przez nią skutku. Nie miała ona bowiem podstaw do postawienia całej pożyczki w stan wymagalności. Jednocześnie z uwagi na jej zawarcie na okres 48 rat przedmiotowa umowa dalej wiąże strony niniejszego postępowania.

Zgodnie art. 321 § 1 k.p.c. sąd nie może wyrokować co do przedmiotu, który nie był objęty żądaniem, ani zasądzać ponad żądanie. Nie jest zatem możliwe zasądzenie wyższej kwoty niż wskazana w pozwie, ani na innej podstawie faktycznej niż ta określona przez powoda (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 17 grudnia 2019 r., sygn. akt IV CSK 388/19, wyrok Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z dnia 11 grudnia 2019 r., sygn. Akt I ACa 607/17). Skoro zatem powódka oparła swoje roszczenie o fakt wypowiedzenia umowy pożyczki, które okazało się bezskuteczne powództwo polegało oddaleniu w całości, o czym orzeczono w pkt I pkt 1 wyroku. Z uwagi na powyższe uchyleniu podlegał także pkt 3 zaskarżonego orzeczenia, o czym rozstrzygnięto w pkt I pkt 2 wyroku.

Tym samym niezbędna okazała się także zmiana orzeczenia w zakresie kosztów postępowania przed Sądem I Instancji. W ww. przedmiocie rozstrzygnięto zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik procesu wyrażoną w art. 98 k.p.c., która w praktyce oznacza, że strona przegrywająca proces ponosi jego koszty i na żądanie obowiązana jest zwrócić stronie wygrywającej koszty niezbędne do celowej obrony jej praw, do których należą wydatki związane z ustanowieniem profesjonalnego pełnomocnika. W niniejszej sprawie wobec oddalenia powództwa w całości to powódka była stroną przegrywającą. Z uwagi na powyższe zasadne było zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego od niej na rzecz pozwanego w kwocie 3.600 zł (§ 2 pkt 5 rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości w sprawie opłat za czynność radców prawnych z dnia 22 października 2015 r. w wersji obowiązującej) wraz z opłatą skarbową od pełnomocna w kwocie 17 zł, o czym rozstrzygnięto w pkt I ppkt 3 wyroku. Wskazać przy tym należało, że z uwagi na charakter sprawy oraz zakres czynności podjętych przez pełnomocnika pozwanego brak było podstaw do zasądzenia

wynagrodzenia pełnomocnika w stawce wyżej niż minimalna. Przedmiotowej sprawy nie sposób było uznać bowiem za szczególnie skomplikowaną, a czynności pełnomocnika nie przekraczały standardowych działań zwianych z obroną praw strony w toku postępowania cywilnego.

O kosztach postępowania apelacyjnego także orzeczono zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik procesu wyrażoną na podstawie w art. 98 k.p.c. w zw. z art. 391 k.p.c. Wobec uwzględnienia apelacji, to powódka jest stroną przegrywającą. Z uwagi na powyższe zasadne było zasądzenie od niej na rzecz powoda opłaty od apelacji uiszczonej w kwocie 500 zł oraz kosztów zastępstwa procesowego w wysokości 900 zł (§ 2 pkt 4 w zw. z § 10 ust. 1 pkt 1 rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości w sprawie opłat za czynności radców prawnych z dnia 22 października 2015 r. w wersji obowiązujące), o czym orzeczono w pkt II wyroku. Nadto, tak samo jak w przypadku postępowania przed Sądem I instancji, charakter sprawy, ani zakres czynności podjętych przez pełnomocnika nie przemawiały za zasądzeniem wynagrodzenia pełnomocnika w stawce wyżej niż minimalna, w szczególności, że rozstrzygnięcie zawisłego sporu nie wymagało przeprowadzenia rozprawy apelacyjnej.

Wyjaśnić przy tym należało, że zasądzenie kosztów postępowania może nastąpić według norm przepisanych albo na podstawie spisu kosztów, który nie wymaga zachowania formy szczególnej. Musi on jednak zawierać wyszczególnienie kosztów, tak aby możliwa była weryfikacji pozycji w nim zawartych. Ogólne wniesienie o zasądzenie poniesionych przez stronę kosztów korespondencji nie spełnia jednak ww. wymagań. Dlatego też koszty postępowania przed Sądem Okręgowym zasądzono według norm przepisanych.

Ewa Blumczyńska